

УДК: 631.4

Казюта А.О., Бакатнюк В.О.*Державний біотехнологічний університет**e-mail: 0503037621@btu.kharkov.ua***ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ СФГ «ОЛЬГА»
ЛОЗІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

In the thesis, an estimation of soil fertility indicators of the farm is made and it is revealed that despite the almost identical soil cover of the study area, the total humus content and the content of basic nutrients have a correlation depending on the field.

Критерієм оцінки стану сільськогосподарських угідь перш за все є рівень родючості ґрунтів, як основа функціонування цієї категорії земель. Саме родючість ґрунтів зумовлює рівень продуктивності земель, їх господарську значимість і вартість. Відповідно до Закону України «Про охорону земель» родючість ґрунтів визначається як здатність ґрунту задовольняти потреби рослин в елементах живлення, воді, повітрі і теплі в достатніх кількостях для їх нормального розвитку, які в сукупності є основним показником якості ґрунту.

Родючість – основна специфічна властивість ґрунтів, що якісно відрізняє їх від вихідної (материнської) гірської породи. На ціліні родючість тісно пов'язана з генетичними особливостями ґрунтів, а на ріллі, крім того, ще й з характером їх сільськогосподарського використання. Її рівень залежить від складу ґрунту, агрономічно цінних властивостей і режимів, які в свою чергу зумовлені як ґрунтоутворювальними процесами, так і технологіями вирощування сільськогосподарських культур [1-3].

Одними з основних показників, що лімітують родючість ґрунтів, є вміст у них гумусу та елементів живлення.

Для дослідження ґрунтового покриву використовувався метод ґрунтової зйомки. Ґрунтові зразки відбирали на глибину орного шару 0-30 см. Елементарна ділянка відбору – 10 га. Рухомий фосфор та доступний калій визначали за методом Чирикова (ДСТУ 4115:2002) [4]; лужногідролізний азот – за методом Корнфілда (ДСТУ 7863:2015) [5]; гумус – за методом Тюріна згідно з ДСТУ 4289:2004 [6].

На території, що досліджувалася ґрунтовий покрив представлений чорноземом звичайним важкосуглинковим на лесовидному суглинку, який знаходиться на вирівняних ділянках площею 689,9 га та чорноземом звичайним слабозмитим на лесовидному суглинку, що займає схили крутизною до 3° площею 266,7 га. Ці ґрунти вважаються для теренів Харківської області одними з найбільш родючих.

На частині території господарства, що досліджувалась, введені ґрунтозахисна сівозміна площею 380 га, з яких 70,2% займає слабозмитий ґрунт та польова сівозміна площею 576,6 га.

Загальний вміст гумусу у орному шарі ґрунтів ґрунтозахисної сівозміни коливався у межах 3,19-3,34% для чорнозему південного слабозмитого на лесовидному суглинку та 3,20% для нееродованого чорнозему звичайного на лесовидному суглинку. Рівень вмісту на всій досліджуваній ділянці гумусу у

ґрунтах був середній. У орному шарі ґрунту польової сівозміни рівень загального вмісту гумусу був двох типів: підвищений (4,05-4,21%) у чорноземі звичайному першого, другого і третього поля сумарною площею 258,6 га та середній (3,84-3,99%) – на площі 318 га.

Рівень вмісту легкогідролізного азоту у орному шарі 0-30 см чорнозему звичайного на всій досліджуваній території майже вирівняний. Невелика строкатість вмісту легкогідролізного азоту проявляється у ґрунтах ґрунтозахисної сівозміни, де у орному шарі ґрунту полів № 3 і № 4 його 72,3 і 75,0 мг/кг, відповідно, а у ґрунті поля № 2 – 99,6 мг/кг.

Рівень забезпеченості 0-30 см шару чорнозему звичайного легкодоступними формами фосфору неоднорідний. У ґрунтах ґрунтозахисної сівозміни він підвищений не залежно від еродованості ґрунтів. Лише у полі № 2, де чорнозем звичайний слабо еродований, вміст фосфору знижується до 113,0 мг/кг. У нееродованому ґрунті польової сівозміни рівень забезпеченості даним елементом живлення не рівномірний. Його кількість коливається на рівні високої забезпеченості у полях № 1, № 3, № 4 і № 5 та на рівні підвищеної забезпеченості у полях № 2, № 6, № 7.

Вміст доступного калію у орному шарі чорнозему звичайного порівняно більший за вміст легкодоступних форм фосфору. У польовій сівозміни рівень забезпеченості калієм ґрунту високий і у цифровому виразі майже вирівняний. Лише у полях № 1 та № 7 він знижений до 155,0 і 156,0 мг/кг відповідно. У ґрунтах ґрунтозахисної сівозміни лише у полі № 2, ґрунтовий покрив якого представлений чорноземом звичайним слабозмитим, рівень забезпеченості калієм дуже високий – 197,0 мг/кг, у інших полях рівень забезпеченості ґрунту даним елементом живлення високий.

Отже, не дивлячись на майже одноманітний ґрунтовий покрив досліджуваної території ми виявили, що загальний вміст гумусу та вміст основних елементів живлення мають коливання залежно від поля. Це на нашу думку пов'язано з технологіями вирощування сільськогосподарських культур та їх агробіологічними особливостями.

Список використаних джерел:

1. Шагута М. О. Баланс гумусу ґрунтів Волинської області та шляхи його стабілізації / М. О. Шагута, Л. Д. Гулай // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Екологія. – 2015. – Вип. 13. – С. 86-90.
2. Якість ґрунту. Показники родючості ґрунтів: ДСТУ 4362:2004. [Чинний від 2006-01-01]. – Київ: Держспоживстандарт України, 2006. – 36 с. – (Національний стандарт України).
3. Флоря Л. В. Динаміка показників родючості ґрунтів Північно-Західного Причорномор'я / Л. В. Флоря // Вісник Одеського державного екологічного університету. – 2011. – Вип. 12. – С. 92-103.
4. ДСТУ 4115:2002. Ґрунти. Визначення рухомих сполук фосфору і калію за модифікованим методом Чирікова. – Київ: Держ. комітет України з технічного регулювання та споживчої політики 2002. – 6 с.
5. Якість ґрунту. Визначення легкогідролізного азоту методом Корнфілда: ДСТУ 7863:2015. – Чинний від 2016-07-01. – Київ : УкрНДНЦ, 2016. – III, 5 с. – (Національний стандарт України)
6. Якість ґрунту. Методи визначення органічної речовини: ДСТУ 4289:2004. – [Чинний від 2004-30-04]. – К.: Держспоживстандарт України, 2005. – 10 с.